

Dominko. Prejšnji Hudetov voditelj Kašca potrdi navedene pritožbe in pravi, da se je Hudetu zgodila velika krivica. Učiteljsko takega postopanja ne sme mirno trpeti. Pozivlja zastopnika, naj energično čuvata učiteljske pravice; temu se navzoči soglasno pridružijo. Na 3. in 4. točko ni bilo odgovora!

Jako lepo je bilo poročilo tov. Rakovščeka o postopanju učitelja, ki pride v disciplinarno preiskavo. Upamo da tudi on, priobči svoja izvajanja. — Predlagal je resolucijo za javno kvalifikacijo in disciplinarni zakon. Brez disciplinarnega zakona delajo z nami, kar hočejo. Oboje sprejeto.

Slednjič smo sprejeli predlog, da se obhaja prihodnje leto društvena 25-letnica in se v tej priliki odkrije v Kobaridu spom. plošča tov. in skladatelju, pok. H. Volariču.

Tov. Mikuš se je spomnil žrtve 20. septembra, a tov. Kokola nesrečnega tov. za katerega prosi „Učit. Tovarš“. Nabrali smo zanj lepo vsoto 41 K, ki naj bo dokaz srčnega sočutja in kolegialnosti. — Kokole nam je tudi pojasnil plačevanje raznih taks in napoved za os. bno dohodnino. — Pri volitvi je bil izvoljen ves dosednji odbor.

Po zborovanju smo imeli skupno kosilo pri „Fedrigu“, kjer so nas prav dobro postregli. Marsikatera pesem je zaorila v veselo razvedrilo. Bili smo vsi ene misli, enega duha. Tam smo tudi prejeli brzogovorni pozdrav tov. Vrtovca.

Veselih src smo se razšli z nado, da se kmalu zopet vidimo.

Srednješolski vestnik.

**** Umrovljen je na lastno prošnjo profesor na državni gimnaziji v Celovcu dr. Jakob Sket.**

**** Madjarska nižja gimnazija v Osijeku.** Ravnateljstvo ogrskih državnih železnice ustanovi v Osijeku madjarsko nižjo gimnazijo. Živele vladanje Rauchova, tega — po zahtevu Frankovec — prvega hrvaškega bana!

**** Mestni dekliški licej v Ljubljani.** Deželni šol. ki svet je potrdil, da smejo profesorji na ljubljanskem učiteljskem Fr. Orožen, dr. Fr. Ilesič, dr. Iv. Orel pa učitelj glasbe A. Dekleva v tem šol. letu poučevati na mestni višji dekliški šoli in na mestnem dekliškem liceju.

**** Osebnost vest.** Prof. kandidat Matko Dolenc je dobil mesto suplenta na državni gimnaziji v Trstu.

**** Na gimnaziji v Ptujju se napadajo slovenski učenci od Nemcev pred očmi profesorjev, ki ne branijo Slovencev.** Slučaj: Dijak II. razreda Skubala je bil med odmorom na dvorišču tepen od dijaka Kalba, sina poštnega kontrolorja, pred očmi razrednika Capilarija. Kalbu se ni nič zgodilo.

**** Stavka srednješolcev.** V Liberecu na Češkem stavkajo s privoljenjem staršev srednješolci, ker jim naučna uprava ne da boljših učnih prostorov.

Književnost in umetnost.

Dijaški almanah 1908.—1909. Izdala eksekutiva slov. narodno-radikalnega dijaštva. Lepo sestavljen koledar z zanimivo in bogato drugo vsebino je vreden vsakega priporočila.

Narodno vprašanje in Slovenec. Spisal E. K. — Knjižica časopisa „Naprej!“ v Ljubljani. XI. zvezek. Cena 24 vinarjev. Več prihodnjih.

Računice. Pred kratkim so nam vendar enkrat aprobirali računice izborne metode g. profesorja Luke Lavtarja. Njegova metoda, res preizkušena tudi na ljudskih šolah po njegovih učencih, olajša učitelju pouk in dela otrokom veselje, ker ti razvijajo računanje takorekoč sami, učitelj jim daje tuintni takt, če se sme tako reči. Takih računice smo bili tako potrebni kakor riba vode. Zdaj smo vendar dosegli to prepotrebno preosnovno računice, sezimo po njih. zlata so vredne. Uvedimo Lavtarja v vse ljudske šole? na delo naprej!

Fran Kranjc nadučitelj.

Kulturno delo.

+ **Prvo umetniško razstavo** v Dalmaciji so pretekli teden otvorili v Splitu.

+ **Novo podružnico družbe sv. Cirila in Metoda** so ustanovili na Viču pri Ljubljani.

+ **XXXI. javna ljudska knjižnica „Prosvete“** v Dragi na Kočevskem so otvorili v nedeljo 11. oktobra. Knjižnica šteje 90 izbranih knjig. Ker je Draga narodno eksponiran kraj, je želeli, da knjižnica najlepše uspeva. Zato se obrača odbor „Prosvete“ do slovenske javnosti s prošnjo, da se spominja knjižnice s kako podporo v denarju ali knjigah.

+ **XXXII. javna ljudska knjižnica „Prosvete“** se otvori prihodnji teden v Radečah na Gorenjskem. Obenem se znatno izpopolni že obstoječa knjižnica v Kranjski gori.

+ **Slovenska Matica.** — 161. odbojna seja. — Predsednik nasvetuje, da bi se Matica letošnjega 20. septembra spominjala z literarno ustanovo. Principialno se pritrjuje navetu, ki se odkaže gospodarskemu in knjižnemu odseku v proučevanje. Umrlému ute-

ljitelju Slov. Matica, dvornemu svetniku Jos. Somanu, napiše prof. Peteršnik življenjepis. Matica je priredila Trubarjevo akademijo. Poročilo o knjigah, ki izidejo pred Božičem, se vzame na znanje. Določijo se slike za II. del Kamniških Alp. — Sklepa se o došlih rokopisih. Pritrdi se predlogu knjižnega odseka o knjižnem programu za l. 1909. (Koroška, Onegin, Hrv. antologija itd.); zbrati bo še ohranjene ljudske tradicije o francoski dobi. — Zemljevid je rokopisno malone izdelan. — Peteršnikov slovar bo v svrhu tehničnega slovarja do konca oktobra ekscerpiran. — Tajnik poroča o internih zadevah, o premembah pri poverjenistvih in prirastku na knjigah. Članarino za t. l. je dosle plačalo 2623 članov.

Politiški pregled.

*** Državni zbor.** Z Dunaja poročaja, da se državni zbor sestane med 10. in 20. novembrom.

*** Deželni zbori.** Dopolnilne volitve v kranjski deželni zbor iz splošne kurije v kmetijskih občinah so razpisane na 14. decembra, za Ljubljno pa na 22. decembra. — Mestu Gradcu je odobril štajerski dež. zbor 14 milijonsko posojilo in načrte stavb, za katere se to posojilo porabi. Nadalje je sklenil, izpremeniti počitnice na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru; zagotoviti deželi svobodno razpolaganje z vodnimi silami; ustanoviti učne tečaje za okrajne in občinske funkcionarje. Na predlog poslanca barona Rokitskega je deželni zbor pozdravil aneksijo Bosne in Hercegovine ter postal cesarju čestitko. — Solski odsek tirskega dež. zbora je sprejel novi zakon glede izboljšanja plač učiteljskega. Učiteljske plače se določijo po stopnjah od 1000 do 2900 kron. Učiteljice so enakopravne z učitelji. — Češki in goriški deželni zbor je vlada odgodila. Zadnji bo baje v kratkem razpuščen.

*** Ljubljana dobi samoslovenske učilne napise.** Deželni odbor kranjski je dobil svoječasno pritožbo ljubljanskih Nemcev proti samoslovenskim napisom. Od strani dež. odbora torej ni nikake zapreke več, da dobi Ljubljana samoslovenske napise.

*** Volitve v Istru.** Politiško društvo za Hrvate in Slovence v Istri proglašajo za volitve v deželni zbor v kmetijskih občinah te-le kandidate: Matko Mandič, poslanec, dr. Červar, odvetnik, dr. D. Trinajstić, odvetnik, Avgust R. a j i č, nadučitelj, Z. Sanein, kmetijski učitelj, dr. I. Zuccen, odvetnik v Pulju, Luka Kirac, župnik v Ližnjanu, A. Andrijič, um. župnik, in S. Kozulič, posestnik v Malem Lošinjju.

*** Jezikovni zakon za Dalmacijo.** Načrt jezikovnega zakona za Dalmacijo je že prispel na Dunaj. Ministrski predsednik baron Beck si bo sedaj prizadeval, da izravna razliko v mnenju in zahtevah med dalmatinskimi strankami.

*** Vojne priprave v Dalmaciji.** V Hercegovini je prispel parnik „Göddöl“, z enim bataljonom vajakov 22. pešpolka in 23. bramborvskega polka iz Zadra in Sibenika. Vojaštvo je namenjeno, da se izuri za žel-zniško službo na progi Zelenika-Sutorina. Značilno je, da so bili pri bramborvem oddelku novinci še v civilnih oblekah. Ukaz za odpotovanje je namreč došel tako naglo, da ni bilo časa novincev preobleči. — V vojaških krogih se zatrjuje, da namerava vojna uprava ustanoviti dva nova voja s sedežem v Sarajevu in Mostaru. Dalmacija se priklapi v severnem delu sarajevskemu, v južnem delu pa mostarskemu voju.

*** Posledice vojaških vaj.** Povodom zadnjih vojaških vaj pri Vespriju so vojaške čete napravile na kulturi in polju škode 400.000 kron. Škoda je že poravnana.

*** Na Balkanu.** V Črni gori so se z vso resnobo začeli pripravljati za vse eventualnosti. Predvsem misli vlada na to, da spravi domov vse Črnogorce, ki so sposobni za vojsko, a žive v inozemstvu. V ta namen si namerava vlada dobiti večji kredit, da se povrnejo vračajočim se potni stroški ter se jim tudi preskrbi zaslužek v domovini. Za prevoz izseljenecv namerava črnogorska vlada kupiti posebno trgovsko ladjo. Ako se ta akcija posreči, bi mogla Črna gora postaviti na bojišče 70.000 mož. Vojno ministrstvo ima 150.000 pušk novejšega sistema, ki jih je dobila večinoma iz Rusije. Te puške se razdele med mejne kordone. Vojno ministrstvo ima vse tako pripravljeno, da se mobilizacija črnogorske armade izvrši v dveh dneh. Žene se organizujejo za donaganje živin in streljiva. Vsak hip pričakujejo v Cetinju prihod 120 brzostrelnih topov najnovejšega sistema, ki jih je podarila Rusija. Istotako prispe kmalu v Bar 50 strojnih pušk Rusija da nadalje na razpolago sanitetni oddelek „Rdečega križa“. — Vočigled nevarnosti, ki grozi srbskemu elementu, so se pomirile v Črni gori polit. stranke, ki so si bile dosedaj v laseh. Dosedaj neizprosnih nasprotniki se čutijo danes brati in člani ene mater. Danes ni v Črni gori več niti narodne stranke niti raznih opozicionalnih stranic. Vsi Črnogorci so se složili v eno politično narodno skupino. Najhujši opozicionalci se objemajo z ministri in drugimi vladnimi pristaši. Tej hipni spravi črnogorskih strank se pripisuje velika važnost. Člani današnje vlade so postavili najvažnejšo drž. mesta svoje dosedanje nasprotnike, da pokažejo s tem svojo odkritosrčno spravljivost. — Raz-

draženost proti Avstro-Ogrski narašča. Iz vse dežele prihajajo neprestano deputacije h knezu, ki jim zatrjuje, da se bo storilo vse, da se varuje hudo ogroženo srbstvo. Neki deputaciji je rekel knez: „Avstrija je velika in močna, Črna gora pa je majhna. Vse bomo izgubili, le časti ne. Zanesite se name, bodite mirni ter čakajte, da vas pokličem domov.“ — Skupščina je imela izredno sejo, v kateri se je soglasno dovolil vojni proračun. Odkar je prišel srbski poslanik v Cetinje, se vrše vsak dan konference o skupni akciji Srbije in Črne gore. — V Srbiji raste razpoloženje za vojno proti Avstriji. Minister za zunanje stvari dr. Milovanović je z orijentnim ekspresnim vlakom odpotoval v inozemstvo ter se je najprej podal v Berlin. Pred odhodom je prišel na kolodvor angleški poslanik Whitehead, ki se je z ministrom živahno razgovarjal, pozneje se mu je pridružil tudi francoski diplomatni poslovodja de France. — Od načelnikov strank se Pasie poda v Petrograd. Stoja Novaković pa v Carigradu. Potem odpotujejo Ljuba Stojanović v Rusijo, dr. Velković v Pariz in Giga Gečič v Rim. — Boj kot avstrijskega blaga v Turčiji se izvršuje vedno občutneje. — Bolgarski knez bo krunan za kralja najbrže koncem novembra. — Zagotovljeno je, da se bo vršila konferenca vevlasti zaradi dogodkov na Balkanu. — Vevlasti vplivajo na Srbijo, naj mirno počaka konference.

*** Disciplina v angleški vojni mornarici.** Angleško admiralstvo je izdalo poročilo, da je bilo v minolem letu skupno prisojenih 119.350 kazni podčastnikom, pomorščakom in mornarjem na angleških vojnih ladjah. Ker je na vseh ladjah 111.838 mož, pride povprečno na vsako osebo po ena kazen. Vojaških kazenskih razprav je bilo 202.

Vestnik.

Trikratni napad v enem letu. Vestno izkazovanje šolskih zamud privabi torej napade na učitelja s kamenom in psom. To se mi je prigodilo, hodečemu po izprehodih, vse trikrat ob nedeljah med 4. in 6. uro popoldne pri belem dnevu. Počutvan pes me je popadel do krvi na levi nogi, ko sem se vozil na biciklu, da se mi je rana šele v petih tednih zacelila. Ker sem se vozil po državni cesti, ki drži na Grosuplje, nisem slutil nobene nevarnosti, zato sem pa tudi posestnika psa takoj ovalil orožnikom. S kamenom oblučan odzadaj sem bil od fantičev v starosti 16. do 19. let, vselej od drugega in to v bližini 100 korakov od vasi G. in S. Zadnji omilovan slučaj se je dogodil dne 13. septembra t. l. po mladeniču, ki je šel opit z božje poti pri sv. Luciji na Dolih domov v vas V. V tej vasi se je prav tisti čas hudo ropotalo in rotilo zoper mene, ker sta morala dva kmetiča plačati nekaj kronic globe zaradi šolskih zamud v pretečenem šolskem letu. Ne morem si drugega misliti, kot da ga je k temu slučajju privedla hujškarija čez učitelja. Saj se ne spominjam, da bi bil komu le las zakrivil. — Službujem z dvema učiteljicama na trirazredni ljudski šoli tukaj že osmo leto, seveda v ljubljanski okolici. Moj prednik, dober mož, morebiti predober, je služboval na tem mestu zdržema 32 let. Le to napako je imel, da ni otroka izkazal pri zamudah, ako ni imel deset neopričanih zamud v mesecu. Dokaz so mi stare razrednice, dokaz tudi, ker sem služboval v njegovi dobi v sosednem šolskem okolišu 15 let. Spominjam se, da so govorile žene na barju pri sušenju šote one iz okoliša B.: „Naši otroci morajo vsak dan v šolo, jih ne smemo jemati s seboj na barje, drugače nastopa takoj kazen.“ A one iz mojega sedanjega okoliša pa: „Pri nas je pa vseeno, če ga tudi ves teden ni v šolo, nič ne reko učitelj.“ Zato pa sedaj nad menoj maščevanje, ko bi rad uvedel redni šolski obisk. A člani tovariš, ki deluje na mojem nekdanjem mestu, še zmeraj ne verjame, da ima po mojih zaslugah še dandanes tako redni šolski obisk in je, kakor vidim, le sam nase ponosen, da mu otroci jako redno dobajajo v šolo. — Ko sem bil nastopil sedanjo službo, je bilo treba izkazovati mesečno zaradi zamud ne manj od 80 do 110 otrok. A sedaj se je število reduciralo na 40 do 60 na mesec. Saj je znano, da tukajšnjo šolo obiskuje vsak dan 352 otrok in ponavljajno 42. Poučuje se vsak razred v višji in nižji skupini; to je trirazrednica s šestimi skupinami. Prostorov primanjkuje v toliki meri, da se slednji dan presedajo otroci na one sedeže, kjer kdo izostane. — Za razširjanje šole se že dreza neprenehoma štiri leta, a še ni znano, kdaj nastane štirirazrednica. V taki gneči poučevati so prvi zaželeni uspehi nedosegljivi, drugič trpi učiteljsvo neurenost. — Stojim na pragu, da ga pr-stopim in grem v „poko“, a ljubezniva draginjska doklada me moti, ker bi mi ne bila v pokojnino šteta pred-regulacija, da ne izpraznim mesta mlajši moči. Baš čitam, da se deželni zbor z volitvami popolni še-le 14. in 22. dne decembra t. l. Čudno, da niso naredili volitve še-le na novega leta dan 1909. Bog bodi milostljiv tej počasnosti! Saj sem že utrujen od trpljenja, kakor konjska para, ki ne čuti več trdega biča.

Štiridesetletnik.

Gospod Janko Nepomuk Jeglič, intermistični voditelj na II. mestni šoli, je čutil potrebo, da se je v svojem poročilu „Slovenca“ o izidu volitve v c. kr. mestni šolski

svet v svoje sebične namene dotaknil tudi tovarišev Dimnika in Jelenca. Oba ta dva tovariša sta z g. Jegličem vedno vladno in kolegialno obvečevala in tudi pri tej volitvi mu nista dala povoda, v političnem listu nastopati proti njima. Tovarišu Dimniku podtika g. Janko naravnost neresnico, da ne rabimo ostrejšega izraza. G. Nepomuk piše namreč: „Gospod Janko Dimnik so rekli smehljaje provizoričnemu voditelju: Nepomuk, zastoj je ves tvoj trud, nič ne bo s tvojim kandidatom.“ Pooblaščen smo v imenu tovariša Dimnika izjaviti, da so vse te besede — od prve do zadnje — izmišljene. Stvar je bila pa taka-le: Gospod Janko vpraša tov. Dimnika: „No, kaj misliš, kateri kandidat bo zmagal, moj ali tvoj?“ Tov. Dimnik mu pa odgovori: „Bomo videli, sicer pa jaz nimam svojega kandidata.“ To je bil torej ves razgovor med Dimnikom in Jegličem. Zgoraj navedene besede so torej popolnoma izmišljene in neresnične. Resnične so pa te-le besede, ki jih je g. Janko Nepomuk Jeglič pisal tov. Dimniku, ki mu je ob priliki imenovala čestital. G. Jeglič piše:

Predragi! Presrečna Ti hvala na prijazni čestitki! Bodi zagotovljen, da sem obdržal jasne svoje staro prepričanje nespremenjeno in da cenim ter bodem vedno cenil naš stantoliki, da mi je čisto nemogoče družiti se z nasprotniki učiteljskega. Živio svobodni in selsno učiteljsvo! Iskren pozdrav! Jeglič l. r.

Kako postaneš lahko „Lebenskünstler“. Znanja ne potrebuješ veliko, pa tudi ne značaja in lastnega prepričanja ne. Bodi nasproti višjim vedno skrajno servilen, svoje podložne pa kolikor mogoče teroriziraj. Svoje mišljenje ravnaj vedno po okoliščinah: tako bodi ob pravem času liberalce, pa tudi klerikale, če ti bolj kaže. Najbolj pa še pogodiš, ako postaneš nemškutar, potem se ti bo gotovo dobro godilo in hitro boš avanziral. Zgledov o takih „Lebenskünstlern“ imamo mnogo. Vediloma so to junaki z lončeno glavo, brez mozga, z jerbastim srcem — ali z železno roko. Pač čudne kreature!

Zastopnik učiteljskega v kranjskem dež. šol. svetu. Kranjski profesorji imajo v dež. šol. svetu dva zastopnika, ljudski učitelji pa nobenega. Potrebno bi bilo, da bi se zakon tak popravil, da bi delegati deželne učiteljske konference volili zastopnika ljudskega učiteljskega.

Opazka o supriranju. Na mnogih šolah se je vgnezdila slaba navada, da supirajo obolelega učitelja tovariši, in sicer vsako uro drugi. Da tako supiranje nima nobene vrednosti, ve vsak šolnik, ker tlaka še nikdar ni bila dosti prida. Učitelj gre z nevoljo in ne pripravljen v tuji razred, kjer tudi individualnosti učencev ne pozna; odkod potem kak uspeh? Veliko bolje je, ako se ne dobi posebnega suplenta, če se uvede v dotičnem in še enem (morebiti paralelnem) razredu pol-dnevni pouk ter opuste za ta čas manjvažni predmeti kakor telovadba, petje in risanje.

Pevska žila pri vojaštvu. Marsikateri starejši tovariš se še rad spominja svojih vojaških vaj. Čul je sicer veliko psovok ali tudi mnogo humorja naših fantov. Že od nekdaj so imeli navado zlagati za vojaške signale posebne pesemce. Ko se zjutraj zgodaj oglasi trobentač, že ga spremljajo besede: „Fantje, vstan' te gor“, je že beli dan“ i. t. d. Zvečer pa zopet znani: „Stradam, stradam — — nimam nič za jest“ itd. Ko pa se oglasi trobenta na marš, se že spominjamo besed: „Če pa greva metat“ se, pa boš prec na tleh, potem pa zgrabim te in oderem kar na meh.“ Druga variacija se pa glasi: „Star soldat po cesti gre, čik pobere dober je.“

Upoštevanje individualnosti učencev. Učitelj ne bo tako strogo postopal z mirnim učencem, ako ne zna, kakor z razposajenim. Pri mirnem učencu je vzrok neznanja večkrat slaba nadarjenost ali pa pomanjkanje časa za učenje doma, kar ga opravičuje; pri razposajencu je pa prvi in glavni vzrok — nemirnost ter zaslužni strogo kazen.

Sorodnost slovanskih plemen se kaže tudi v zemljepisju n. pr. Krakovo (predmestje Ljubljane, mesto v Galiciji), Trnovo (predmestje Ljubljane, mesto v Bulgariji), Kostanjevica (kraj na Goriškem, Kranjskem in Hrvaškem), Krim (gora na Kranjskem, polotok v Rusiji), Krka (reka na Kranjskem in v Dalmaciji), Morava (reka na Moravskem, Bolgarskem in Srbskem), Praha (mesto na Češkem, predmestje Varšave itd).

Slavnostni red za proslavo cesarjeve 60. letnice v ljudski šoli se dobi edino le pri njega izdajatelju in založniku v Središču (Staj.), ne pa tudi v „Učiteljski tiskarni“ kamor naslavljajo nekateri p. n. naročniki svoja naročila. To omenjamo zaradi tega, ker pošlje „Učit. tiskarna“ vsako došlo naročilo v Središče založniku, kar je potem vzrok, da se izvršitev naročila nekoliko zavleče. Naročila je torej nasloviti direktno v Središče na založnika A. Kosija!

Osebnost vesti na Kranjskem. Na mesto na Dunaj odide tov. Jerice Zemljanove je prišla na Ig kot suplenta Tončka Adamičeva. Izprašani učit. kandidat Franc

Trošt je dobil mesto prov. učitelja v Borovnici. Dosedanja volonterka v Trzinu Marija Jelenčeva je imenovana za prov. učiteljico in voditeljico šole v Kolovratu. Absolvirana učiteljica Franciška Groselj je imenovana za prov. učiteljico v Krašnji. Učiteljica Amalija Donatijeva v Mokronogu je zaradi bolezni dobila dopust in pride na njeno mesto absolvirana učiteljica kandidatinja Terezija Peršičeva. Absolvirana učiteljska kandidatinja Josipina Sterlekarjeva je imenovana za provizorično učiteljico v Banjaloki. Absolvirani učitelj kandidat Franc Golob je imenovan za prov. učitelja v Zagorju. Dopust je dobil nadučitelj Ivan Pirnat na Krki in pride na njegovo mesto absolvirana učiteljica kandidatinja Antonija Randlova. Zaradi bolezni je dobila dopust učiteljica Erika Kastreuz v Stari Loki in pride na njeno mesto absolvirana učiteljica kandidatinja Roza Pichlerjeva. — Dalje je dobila dopust učiteljica Albina Golobova v Semiču in pride na njeno mesto Ana Ogulinova, bivša volonterka na privatni dekliški šoli v Šmihelu pri Novem mestu. Za provizorični učiteljici v Zgornji Šiški sta imenovani absolventi učiteljskega kandidata Marija Kersnikova in Serafina Hubadova. Izprašana učiteljska kandidatinja Ana Šiška je imenovana za supletinjo v Ribnici, ker je učitelj Božidar Betriani dobil dopust. Dosedanji provizorični učitelj v Koprivniku Josip Sigmund je imenovan za prov. učitelja in voditelja šole na Starom bregu, dosedanja prov. učiteljica v Toplem vrhu Zofija Černetova pa za prov. učiteljico v Koprivniku. Absolvirani učitelj kandidat Franc Tratnik je imenovan za prov. učitelja v Dobropoljah. Absolvirana učiteljska kandidatinja Viljemina Vidličeva je imenovana za prov. učiteljico v Poljanah. Zaradi bolezni je dobila dopust učiteljica Josipina Muc v Črneči vasi in pride na njeno mesto absolvirana učiteljica kandidatinja Emilija Kaligarjeva.

I. mestna deška šola v Ljubljani bo praznovala 60 letni vladarski jubilej Nj. Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. dne 2. decembra po tem-le vzporedi: 1. Slavnostni govor. (Šolski vodja). — 2. Cesarica. 1. kitica! (2., 3., 4. in 5. razred). — 3. Uvodna pesem; stran 3. (deklamacija za 5. razred). 4. Živi svetli cesar naš! str. 27; (petje za 3., 4. in 5. razred). — 5. Ob nastopu vladanja, str. 6; (deklamacija za 4. a razred). — 6. Popotnica vojaška; str. 14; (petje za 4. c in 5. razred). — 7. V dnevi bojov; str. 9; (deklamacija za 4. b razred). — 8. Cesarica, 2. kitica! (3., 4. in 5. razred). — 9. Prijatelj šole, str. 17; (deklamacija za 4. c razred). — 10. Otrokova cesarska pesem; (1., 2., 3., 4. in 5. razred). — 11. Oče sirot; str. 20; (deklamacija za 3. a razred). — 12. Lepa naša domovina; str. 45; (petje za 4. c in 5. razred). — 13. Sklepna; str. 21; (deklamacija za 3. b razred). — 14. Cesarica, 3. kitica; (3., 4. in 5. razred). — 15. Sklep; str. 27; (deklamacija za 3. c razred). — 16. Cesarica, 4. kitica; (3., 4. in 5. razred). — Nato privzeto šolski vodja na šolsko zastavo spominski trak (dar občinskega sveta), zastavonoša povesi zastavo pred cesarjevim kipom, učenci zavpijejo vladarju trikratni „Slava!“, se priklonijo cesarjevi podobi in odidejo domu. — Pripomnja. Strani k posameznim pesmim so vzete iz Adamičeve spevoigre in strani k posameznim deklamacijam pa iz Besedila k Adamičevi spevoigri. Določene deklamacije se uče vsi učenci dotičnih razredov, ki so si večinoma vsi tudi kupili Besedilo k Adamičevi spevoigri po 10 h, deklamatorja za slavnost za vsak razred posebej pa bo določil dotični razrednik. — Adamičeva spevoigra „Slava cesarju Francu Jožefu I!“, ki naj si jo nabavi vsaka šola, se dobiva v „Učiteljski tiskarni“ po 5 K, Besedilo k Adamičevi spevoigri, ki naj je dobi v roke vsak učenec in vsaka učenka, pa po 10 h knjižica.

Za suspendiranega tovariša so poslali darove: Gg. Franc Luznar, nadučitelj na Primskovem pri Kranju 10 K; St. Legat, šolski vodja v Dol. Logatcu 5 K; Franc Lavtizar, nadučitelj v Šmartnu pod Šmarno goro 8 K; Josip Kobal, učitelj v Dolenji vasi 2 K; Miloš Roš, učitelj v Hrastniku 1 K. Lepa hvala!

Slovensko šolsko vprašanje v Trstu. Državni poslanec dr. Otokar Rybář je dobil od kompetentne strani obvestilo, da je naučno ministrstvo imenovalo pet učiteljev za tržaško slovensko šolo.

Umrl je v Barkovljah Filip Starec, učiteljski III. tečaj, star 18 let. Pogreb se je vršil dne 19. t. m. popoldne ob veliki udeležbi. Razen dolge vrste domačinov Barkovljanov, ki ob vsaki priliki pokažejo, kako jim je mar toga in veselje sovaščana, se je pogreba udeležilo tudi šestdeset koprskih učiteljskihnikov, pokojnikovih sošolcev. Na domu, v cerkvi in na grobu so peli pevci „Adrije“ in učiteljski-niki, ki so darovali tudi krasen venec s trobojnim trakom. Ob odprtem grobu se je od tovariša v imenu sošolcev učiteljskihnikov poslovil četrtoletnik Katnik.

Umrl je v Kamniku g. Luka Gradišnik, jub. zdravnik, odlikovan z zlatim križcem za zasluge, v 84. letu svoje dobe. Vri mož je bil oče tov. Arminu Gradišniku, nadučitelju v Celju. Naše sožalje!

Kaj je za nadučiteljskim mestom na šoli v Kamni gorici? V januarju l. 1907. se je otvorila dvorazrednica. Namesto da bi se

postavno nadučiteljsko mesto razpisalo, so poslali tja neko učiteljsko kandidatinjo kot. prov. učiteljico; vodstvo šole pa je dobila dosedanja tamošnja učiteljica. Šele na pritisk dež. šol. sveta je moral okr. šol. svet razpisati naduč. mesto; oglasila sta se dva kompetenta, izmed njih eden s pohvalnim dekretom, toda — glej čudo! — nihče izmed teh dveh ni dobil mesta! Prišlo je šol. leto 1908/09., a o razpisu ni govora, tako ostaneta menda obe učni osebi pod čudežnim patronstvom na sedanjih mestih. Potem pa naj še kdo govori o zakonitem postopanju šolskih oblasti!

Prihodnje nedeljo, dne 25. t. m., bo v Gorjanskem na Krasu slovesno blagoslovljenje novega šolskega in novega kuracijskega poslopja. Oboje je izvršil v popolno zadovoljstvo stavbni podjetnik g. Anton Breclj iz Zapuži pri Ajdovščini. Ob isti priliki se tudi blagoslovi novo, dosedaj največje moderno napajališče na kršnem Krasu in na njem se odkrije jubilejska spominska plošča. To delo je izvršil domači podjetnik g. Jernej Trčen. Dela delajo mojstrom čast.

Učiteljsko društvo za šentlenariski okraj je sklenilo uvesti v vse šole svojega okraja Lavtarjeve najnovejše aprobirane računice; tovariši, posebno pa Lavtarjevi učenci, ki dobro poznate vsi izbornu njegovo metodo, storite enako in razširjajte zlato seme!

Večerna šola v Šklednju. Pišejo nam: Poleg večerne šole pri sv. Ivann, ki je obstajala že lani, se odprla po sklepu mestne delegacije letos tudi enako šola v Šklednju, v prvi vrsti namenjena analfabetom, da se jim da s tem priložnost naučiti se pisanja in branja. Otvori se pa morda, kar bi bilo želeli, razentega še tudi druge tečaje na tej šoli! Odvisno bo pač od števila vpisanih. Znanje je pol življenja! Upamo, da vrli Škledenjci v tem oziru ne zaostanejo za Verdeljci, ki so lani kaj pridno obiskovali svojo večerno šolo ter se pridno vpisovali vanjo. — Otvori se pa dva tečaja, eden italijanski, ki se je zanj prijavilo že lepo število, in eden slovenski.

S koprškega učiteljskega pišejo: Naši italijanski tovariši so končali svoj tri tedne trajajoči štrajk s popolno zmago. Vlada jim je dala, kar so zahtevali. Za sedaj so dobili tu učne osebe, ki nadomeščujejo one, katere imamo mi še, a jih ne moremo več trpeti. Vlada je dala lani častno besedo, da ugoditi našim zahtevam, a ostalo je le pri obljubah. Italijani so štrajkali. Vlada ni torej izpolnila lanske grožnje, da zapre učiteljske, če se lanski izgredi ponove. Zbala se je, — ker štrajkajo Italijani. Videla je, da stoji na strani naših italijanskih tovarišev ves narod, posebno pa italijansko učiteljsko; zato je kapitulirala. Mi čestitamo italijanskim tovarišem ob tej priložnosti, a obenem opozarjamo vlado, naj ne ostane pri svoji znani dvojni meri, ampak da nam dá isto, kar so dosegli Italijani. Vlada ne sme misliti, da se bomo zadovoljevali vedno le z obljubami — ker bo tudi naše potrpežljivosti enkrat konec. Zahtevamo od vlade, da nas spozna za svoje tudi tedaj, kadar zahtevamo svojih pravic, s ne samo takrat, ko nas pošilja v mesarsko klanje. Slovenci ne plačujejo davkov samo zato, da kupuje vlada puške, s katerimi oborožuje nemško fanatično soldatesko, da nas strelja kot stekle pse, ampak dajejo denar za to, da se tudi njim daje, kar jim gre. — Vlada nam je lani zagotovila, da bomo letos v Gorici, v solnčni Gorici, kjer bi se lahko izobrazili, kjer bi dobili boljše učne osebe, kakor jih imamo v Kopru, a ostala je tudi sedaj le pri obljubah. Kakšno življenje je na učiteljskem v Kopru, se ne da popisati. Ravnatelja nadomestuje nezmožna oseba, ki ji zapovedujejo gospod šolski sluga tako vidno, da se lahko reče, da je šolski sluga „ravnatelj“ e. kr. učiteljskega v Kopru. Sploh ni na učiteljskem nobenega reda — vlada popolna anarhija. Tudi ni pričakovati, da se razburjeni duhovi umirajo, dokler bo učiteljske v Kopru. Zato apelujemo na vse državne in deželne poslance, posebno napredne, da opozorijo vlado, da se nahaja neko zapuščeno učiteljske v Kopru.

Zrelostni izpit na ljubljanskem učiteljskem v jesenskem terminu so napravili slednji absolventi in absolventinje: Fr. Golob iz Dob. pri Kostanjevici, Leopold Kopač iz Kandije, Maks Unger iz Središča, Emilija Kaligar od Sv. Križa pri Kostanjevici, Josipina Simončič iz Ljubljane in Marija Soroko iz St. Ilje v Slov. Goricah. Vsi ti so napravili izpit za slovenski in nemški pouk. Istotako privatistinja Ana Grebenc iz Ljubljane, Marija Kržišnik iz Smokuča, Irma Petek iz Kresnic, Marija Piškur iz Trbelnega, Terezija Rant iz Železnikov, Valerija Reitz iz Proseka, Pavla Vadnal iz Ljubljane in Marija Vizjak iz Ljubljane. Za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom so napravile izpit Marija Nosan iz Gorice vasi in privatistinja Hedvika Jakša iz Loke pri Zidanem mostu, Pavla Starkl iz Sevnice in Marija Vudler iz Ljubnega na Štajerskem. Samo za nemško poučevanje je napravila izpit privatistinja Mira pl. Domjanovič. En kandidat in ena kandidatinja sta bila reprobirana, a dve kandidatinji sta odstopili.

Odvadite otroke obešanja na vozove. Neka 9 letna deklica se je obesila na voz nekega voznika iz St. Petra v Kapuinski ulici v Gorici. Noga ji je prišla pri tem v kolo. K sreči je to voznik opazil še pravočasno ter rešil deklico, ki je le malce opraskana. Opozorjajte otroke, naj se ne obešajo na vozove!

Pred e. kr. izpraševalno komisijo za obče ljudske in meščanske šole v Kopru se prično preizkušnje učne usposobljenosti dne 9. novembra t. l. Pravilno opremljene prošnje naj se predložijo ravnateljstvu komisije do 5. novembra t. l.

Razgled po šolskem svetu.

— „Prosveta“ je letos mnogo storila, da ne obiskuje toliko slovenskih otrok nemških šol. Obžalovati pa je še vedno, da je učencem slovenskih šol skoraj zaprta pot v ljubljansko realko, ki je čisto nemška. Ako naši poslanci že ne morejo pridobiti nazaj slovenskih paralelek, ki smo jih imeli v sedemdesetih letih, naj pa vsaj izposlujejo ustanovitev pripravljalnega tečaja na ljubljanski realki za slovenske učence.

— Slovo graški univerzi je dala zaradi ptujskih nemških tolovajstev precejšnje število slovenskih visokošolcev, med njimi največ štajerskih. Vpisali so se na češkem vseučilišču v Pragi. Prav tako!

— Avstrijske tehnike so imele v preteklem šolskem letu v zimskem tečaju 9736, v letnem pa 9166 slušateljev. Ti se porazdele na posamezne tehnike: Dunaj: 2901—2807, Gradec: 693—598, Praga: češka: 2541—2449 in nemška: 1030—941, Brno: češka: 411—390 in nemška: 666—680, Levov: 1494—1301.

— Češka deca v dunajskih nemških šolah. Po uradni statistiki je v dunajskih nemških šolah ravno 11.168 čeških otrok, a v resnici jih je najmanj štirikrat toliko. To število čeških otrok se razdeli po vseh okrajih. Najmanj jih je v I. okraju, namreč 83, največ v X., in sicer 2706. In vsa ta ogromna množica čeških otrok nima niti ene češke šole. Seveda, ko bi bil Dunaj češko mesto in bi imeli Nemci tako ogromne manjšine v njem, to bi hitela država zidati prave šolske palače za te manjšine!

Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih stambiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, stambilje za datum, vsakovrstni ključji, monogrami itd. itd. 52 38

Ceniki gratis in franko.

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

tovarna oljnatih barv, laka in firneža

v Ljubljani, Miklošičeve ulice 6

nasproti hotela „Union“

priloga gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njih priznana najboljši, črni, medli 19 52—43

lak za šolske table.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka

v PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživljenja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenataciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveiji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

Zavarovani kapital	K 1053.737.339 88
Zavarovalnine	8.090.621 62
Izplačane škode in kapitala leta 1905	4.361.283 89
Rezervne in poroštvene zaloge	34.791.584 99
Pokojninski zalogi (uradni in zastopniški)	2.188.391 24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781 48
Izplačana dividenda členom življenj. oddelkov l. 1905	206.296 40
Vsem pa doslej	1.606.893 21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509 80
V 37 letih dobi svojega občanka izplačala ta banka „Slavija“ svojim členom odd. I—V. za škode in nagrade	87.176.383 75

Vsa pojasnila daje 23 26—22

General. zastop banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gospoke ulice št. 12.

✱ Za šolske slavnosti ✱

ob cesarjevi 60letnici

priloga podpisane:

1. Slavnostni red za proslavo cesarjeve 60-letnice v ljudski šoli. Cena 1 K, h.
2. jub. knjižico „Iz življenja našega cesarja“. Cena izv. 24 h, 50 izv. 9 K, 100 izv. 16 K.
3. podoba Njega Veličanstva presvetlega cesarja ob 60letnici s primernim besedilom. Cena 1 kom. 6 h, 100 kom. 5 K.
4. spevoigro „Slava domovini!“ Cena partituri 3 K 20 h, besedilo pesmi 12 h, deklamacijam 16 h.

Anton Kosi,

178 6—1

Središče, (Štajersko).

Zalogo šolskih zvezkov

za Štajersko

(od dež. šol. sveta potrjeni z dne 3. oktobra 1899) za Kranjsko po F. Levčevim lepopisju iz najboljšega papirja, enakomernimi čistimi črtami, pivnikom in poljubnim ovitkom

priloga 53 26—20

A. Umek v Brezicah in Krškem.

Uzorce na zahtevanje zastojn in franko.

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko)

je uredil ter dobivajo se pri njem in pri vseh knjigo-

101 13 8 tržih naslednje pravne knjige:

1. Civilnopravni zakonik (IV. zvezek Pravnih zbirke) z obširnimi slovenskimi in hrvaškimi stvarnim kazalom, obsegajoči XII in 909 strani. 1906. V platno vezana knjiga K 8—
2. Odvetniška tarifa; določila o rabi hrvaškega in slovenskega jezika pred sodišči; sodne pristojbine, s stvarnim kazalom (20 tabel). 1906. Broširano K 1—80
3. Zakoni o javnih knjigah, zemljiških itd. (V. zvezek Pravnih zbirke) z vsemi predpisi, ki so v njih v zvezi, s stvarnim kazalom v hrvaškem in slovenskem jeziku, s vzorci knjižnih prošelj in vpisov. 1908. Knjiga v dveh delih, skup 618 strani. Mehko vezana knjiga K 5—60
- popolno v platno vezana K 6—
- Ponatis iz knjige, navedene v točki 3.:
4. Vzglede predlogov, sklepov in vpisov za zemljiško knjigo; dotična kolkovina in vpisnina. Broširano K 1—
5. Kolkovina in vpisnina pri zemljiški knjizi. Stenska tabela na močnem papirju. 60 h.

Dalje od „Poljudne pravne knjižnice“, ki jo izdaja društvo „Pravnik“.

Zvezek I. Zakon o dovoljevanju poti za silo, s pojasnili in vzorci prošnje. 1907. Mehko vezano K —40

Zvezek II. in III. Predpisi o železniških in rudniških knjigah. 1908. Cena mehko vezni knjižici K —80

Zvezek IV. in V. Pristojbinske olajšave ob konverziji terjatev. 1908. Knjiga potrebna posebno posojilnicam in denarnim zavodom sploh. Mehko vezana knjiga K —80

Zvezek VI.—X. Predpisi o razdelbi in uredbi ter o zložitvi zemljišč. 1908. Mehko vezano K 2—

Pripravlja se: Zvezek XI. in XII. Predpisi o poljski okvari. 1908. Mehko vezano K —

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti postnemu povzetju, tako, da se k navedenim cenam prilažijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 vin. poštnine v gotovini ali poštnih znamkah.

JAN BAŠTA

v Schönbachu pri Hebu (Češko),

slovesna trdka za dobavo godal, svetovnoznana zaradi svoje vsestranske priznane solidnosti, priloga p. t. gg. učiteljem in zborovodjem svoje neprekinljive koncertne in orkestralne gosle, viole, čele, base, citre, kitare prvga reda ugodno doneče in prijetnih tonov z lesenimi ali kovinskimi stroji, dobre in trpežne strune za vsa g-dala, mojstrske gosli z lepim lokom in lesenim škatuljo (9, 10, 12, 15 gld.). Ceniki gratis in franko.

Najugodnejša prilika za nakup. Vsaki instrument se pred odposiljanjem strokovnjako preizkusi.

Stare gosli in čela se zamenjuje za nove. Prva prodaja gramofonov in najpopolnejših ploč.

Velecenjeni gospod!

Poslane gosli so me po svoji ukusni obliki in valed prijetnega glasu popolnoma zadovoljile! Mislim, da je dolžnost vsakega zavednega čela, da naroči svoje potrebščine pri Vaši cenji firmi, ki ne more z njo tekmovali nobena inozemska trdka. Želim Vam mnogo uspeha in ostajam prijateljsko vdani Fr. V. Mohapl, ravnatelj. L. 29./XII. 1906.

Ne kupujte pod roko od prekupev, obrnite se najprej in naravnost na našo trdiko!

P. T. Jan Bašta, Schönbach! 89 18—15

Morem Vam sporočiti, da mi ugaja poslani bas radi lepega glasu in primerne cene. Pošljam Vam zadnje odplačilo z zagotovilo, da ste me popolnoma zadovoljili. Borovany u Olešnice, 2./I. 1908.

A. Zimmermann, ravnatelj.

Na tisoče pohvalnih pism svedoči gg. učiteljem in zborovodjem o kakovosti in primernosti mojlih instrumentov.

